

Győri Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.I.20.123/2025/4.

A felperes:

Felperes1 (tartózkodási helye: Börtön1 cím2)

A felperes jogi képviselője:

dr. Mihály Rita pártfogó ügyvéd (cím8)

Az alperes:

Alperes1 (cím7)

Az alperes képviselője:

Dr. Kövér Anita kamarai jogtanácsos

A per tárgya:

személyiségi jogok megsértéséből eredő igény

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Szombathelyi Törvényszék, 24.P.20.031/2023/50. sz. ítélet

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

felperes; 51.

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja, azzal a pontosítással, hogy

- az elsőfokú eljárásban felmerült, és az államot terhelő költség összege helyesen 1.589.653 (egymillió-ötszáznyolcvankilencezer-hatszázötvenhárom) forint;

- a felperes pártfogó ügyvédjének díja az államot terheli.

Megállapítja, hogy a felmerült 1.264.000 (egymillió-kettőszázhatvannégyezer) forint fellebbezési eljárási illetéket, valamint a felperes pártfogó ügyvédjének a másodfokú eljárásban felmerült díját az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2020. május 19-étől 2022. január 27-éig volt fogvatartott az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben. A megelőző fogva tartási hely orvosa 2020. február 27-étől 2020. november 27-éig számára májkímélő diétát írt elő, melyet az alperesnél történő befogadásakor a büntetés-végrehajtási intézet orvosa 2020. május 24-én ugyancsak elrendelt. A diétát 2020. szeptember 16-án, 2021. október 8-án, majd 2022. január 12-én ismét előírták.

[2] Az alperesnél történő fogva tartási időszak alatt a felperes nem szenvedett olyan akut heveny, vagy krónikus, idült megbetegedésben vagy kórállapotban, amely a szakmai értelmezés szerinti májkímélő diéta előírását abszolút kötelező értelemben indokolta tette volna. Az alperes részéről biztosított diéta szakmai szempontból elfogadható volt.

[3] A felperes rendszeresen részesült pszichiátriai kezelésben – az alperesnél elhelyezésekor is –; az ennek során alkalmazott gyógyszerek gyakori mellékhatása az étvágycsökkenés, illetve a testtömeg növekedése, csökkenése. A gyógyszerek szedésével kapcsolatosan az alperesi büntetés-végrehajtási intézet orvosánál többször is panaszt jelzett, azok hatásával nem volt megelégedve, más jellegű gyógyszereket kért, illetve egyes gyógyszereinek szedését abba akarta hagyni, vagy azok adagját felemelni kérte. Ezen túlmenően az orvosnál hasi problémákra, görcsökre is panaszkodott.

[4] A felperest többször szállították a kórház1 sürgősségi ambulanciájára:

- 2020. szeptember 14-én arra panaszkodott, hogy jobb bordaíve alatt már egy hete fájdalma van, hasmenése többször volt nyákos, több alkalommal hányingere is volt. A fizikális vizsgálaton túl vérvizsgálatot is végeztek nála, gyógyszeres terápiát alkalmaztak, panaszai csökkentek. A kivizsgáló orvos gasztroenterológiai kivizsgálását és diéta biztosítását javasolta. A laborvizsgálat során akut eltérés nem volt látható.

- 2021. május 6-án a felperes remegésre és hidegrázásra panaszkodott. Azt említette, két napja hasmenése van, epetájékon pedig görcsös fájdalmai. A laborvizsgálat során eltérést nem tapasztaltak, az alkalmazott gyógyszeres terápiára a felperes panaszai csökkentek. Akut hasi kórképre utaló eltérés nem volt észlelhető. A sürgősségi ambulancia a következő napra azzal írt elő kontrollt, hogy amennyiben heveny állapotromlás következik be, úgy a felperest azonnal be kell szállítani.

- 2021. május 7-én a felperesnél laborvizsgálatokat és röntgenvizsgálatot végeztek el. Ennek eredményeként azt állapították meg, akut eltérés nem látható; gasztroenterológiai kivizsgálást és diétát, valamint heveny állapotromlás esetén az ambulancia ismételt felkeresését javasolták.

[5] A felperes gasztroenterológiai kivizsgálására a szakorvoslati javaslat ellenére nem került sor. Az országos tisztifőorvos rendelkezése alapján 2020. március 16-ától az ún. elektív, azaz nem sürgős, nem életmentő járó- és fekvőbeteg ellátások határozatlan időre halasztásra kerültek, a COVID-19 járvány időszaka alatt a kivizsgálás objektív okokból kivitelezhetetlen volt.

[6] A felperes emésztőrendszeri panaszai maradandó károsodás nélkül szűntek meg, azok kiújulására nem került sor.

[7] A felperes kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette egészséghez fűződő jogát, részben azzal, hogy 132 napon keresztül nem biztosított részére zsír- és fűszermentes, májkímélő könnyű diétát, részben pedig azzal, hogy a kórházi előírás szerinti gyógyszer- és injekciókúrát, diétát nem biztosította. Kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette jogérvényesítéshez fűződő jogát, azzal, hogy a panaszával kapcsolatos vizsgálati papírokat meghamisította. Kérte továbbá az alperes kötelezését 15.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére. Előadta, hogy a zsír- és fűszermentes, májkímélő könnyű diéta biztosításának elmaradása miatt hirtelen 25 kg-ot fogyott, s négyszer került emésztőrendszeri gyulladás miatt kórházba. Az ott felírt gyógyszereket és injekciókúrát nem kapta meg. Hivatkozott arra, hogy a felperesnél jogai érvényesítése céljából több panaszt is tett, a vizsgálati anyagokat más fogvatartottal íratják alá, ami miatt feljelentéssel élt.

[8] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes tényállításait nem bizonyította, kártérítési felelősségének a Ptk. 6:548. §-ában írt feltételei nem állnak fenn. Fogva tartása során a felperest egészségkárosodás nem érte, részére folyamatosan biztosított zsír- és fűszerszegény, májkímélő diétát. Az orvosi dokumentáció heves hasi panaszait nem támasztja alá, illetve a felperes nem szenvedett olyan idült, krónikus megbetegedésben, amely kötelező, abszolút módon májkímélő diéta alkalmazását tette volna nála indokolttá, ugyanakkor a részéről biztosított diéta e feltételeknek is megfelelt. A felperes fogyásának háttérben pszichés okok, illetve az ezzel összefüggésben alkalmazott gyógyszeres kezelés állhatott. A javasolt gasztroenterológiai vizsgálat elmaradása állapotrosszabbodást nem eredményezett, illetve az terhére nem róható. Kiemelte végül, hogy a felperes előadásából nem tűnik ki, milyen vizsgálati papírok meghamisítását állítja.

[9] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felmerült 1.553.653 forint állam által előlegezett költség az államot, a felperes pártfogó ügyvédjének munkadíja pedig a felperest terheli. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 650.000 forint perköltséget.

[10] Határozatának indokolásában felhívta a Ptk. 2:43. § a) pontját, 2:51. § (1) bekezdését, 2:52. § (1) – (3) bekezdéseit, 6:519. §-át, valamint 6:548. § (1) bekezdését, és abból indult ki, a felperesnek kellett bizonyítania, hogy az alperes a megfelelő diétát, illetve a szakorvosi vizsgálaton előírt gyógyszeres és injekciós kezelést nem biztosította, továbbá a tisztességes eljáráshoz fűződő jogát sértette azáltal, hogy téves (ismeretlen fogvatartott részére történő) kézbesítés miatt jogorvoslati jogával nem élhetett. Azt is a felperesnek kellett bizonyítania, hogy e jogellenes magatartás személyiségi jogát, illetve egészséghez és méltósághoz fűződő jogát sértette, nála nemvagyonai sérelmet okozott, továbbá, hogy a sérelem, kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható.

[11] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperes e bizonyítási kötelezettségének sikerrel nem tett eleget. A hivatkozott jogellenes magatartások ténybeli alapjának megállapíthatósága szakértői kérdés volt, ezért a bíróság orvosszakértői bizonyítást rendelt el. A szakértő3 részéről előterjesztett igazságügyi orvosszakértői szakvéleményt a törvényszék aggálytalannak fogadta el, értékelve azt is, hogy ugyan a felperes akként nyilatkozott, a szakvéleményt nem tartja megfelelőnek, azonban nem tud a szakvélemény megállapításaival összefüggésben az igénye bizonyításának körében releváns észrevételt tenni.

[12] Az egészségügyi dokumentáció, illetőleg a szakvélemény alapján megállapítható, hogy a felperes egészségi állapotához és szükségleteihez képest a büntetés-végrehajtási intézet által biztosított diétás étrend orvosszakértői szempontból hosszmetseti, azaz nem csupán napi vonatkozásban vizsgálva elfogadható képet ad. Ennek kapcsán a felperes nem vitatta azt a szakértői megállapítást sem, hogy önmagában nem állapítható meg olyan megbetegedés, amely szakmai értelmezés szerinti májkímélő diéta előírását kötelező értelemben indokoltá tette volna. Az nem vitatható, hogy a felperes többször is felkereste az alperes orvosát emésztőrendszeri problémákkal, s többször külső szakrendelésre vitték panaszai miatt. Ezekben az esetekben az alperes orvosa a szükséges szakorvosi vizsgálatra a felperest beutalta, a szakorvosi vizsgálatokat elvégezték. Nem írtak elő részére olyan gyógyszeres vagy injekciós kúrát, amely az alperesnek felróható módon maradt volna el. Hasonlóan, nem róható az alperes terhére a gasztroenterológiai kivizsgálás elmaradása sem. A büntetés-végrehajtási intézet orvosa, tanúl ezt szükségesnek tartotta, ugyanakkor a járványhelyzet miatt a vizsgálat nem volt elvégezhető. E szakmai álláspontot az igazságügyi orvosszakértő is alátámasztotta, azzal, hogy a gasztroenterológiai kivizsgálás elmaradása a felperesnél még átmeneti állapotrosszabbodást sem eredményezett; panaszai megszűntek, azok kiújulására utaló adatok nem állapíthatók meg. A felperes fogva tartásának idején nála sürgős, életet veszélyeztető kórjel nem volt megállapítható, miként nem állt fenn tartós, folyamatos speciális diétát igénylő máj-, vagy vesebetegség, illetőleg hirtelen drasztikus fogyás sem. Nem bizonyítható, hogy emésztőszervi panaszait nem megfelelő diéta okozta. A szakvélemény szerint fogyásának, testsúlycsökkenésének és emésztőszervi elváltozásának hátterében pszichés okok, vagy az arra alkalmazott gyógyszeres kezelés állhatott.

[13] Az elsőfokú bíróság tanúként hallgatta meg a felperes édesapját és zárvatársát, Tanút, akinek vallomását nem tekintette alkalmasnak a felperest ért hátrány bizonyítására,

részben a közeli hozzátartozói viszony miatt, másrészt pedig azért is, mert az általa elmondottakat objektív egészségügyi adatok, valamint a szakvélemény is cáfolja.

[14] A felperesi igényérvényesítés korlátozása kapcsán ugyancsak nem volt bizonyított az alperes jogellenes magatartása. Nem volt megállapítható, hogy az alperes valamilyen okiratot meghamisított volna, vagy más részére adott ki, miként az sem, hogy a felperes jogorvoslati joga sérült.

[15] Az elsőfokú bíróság a pervesztes felperest a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: régi R.) 3. § (2) bekezdése alapján a megjelölt pertárgy értéken alapulóan kötelezte az alperesnek 650.000 forint jogtanácsosi munkadíj megfizetésére. Rendelkezett arról is, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán az eljárás során felmerült illeték és állam által előlegezett szakértői költség az államot terheli, míg a pervesztes felperes pártfogó ügyvédi díja az alperes (helyesen: a felperes) terhén marad; annak megfizetésére az alperes nem kötelezhető.

[16] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett; elsődlegesen annak megváltoztatását, s kereseti kérelmének megfelelő határozat hozatalát kérte. Másodlagosan az őt terhelően az alperesnek megállapított 650.000 forint elsőfokú perköltség 250.000 forintra csökkentését kérte.

[17] Vitatta az elsőfokú ítéletnek azt a következtetését, hogy a bizonyítási kötelezettsége körébe tartozó tényeket a per során nem tudta bizonyítani. Saját tényelőadásából, Tanú tanú vallomásából, a becsatolt okirati bizonyítékokból és a beszerzett igazságügyi szakértői véleményből az elsőfokú bíróságnak azt a következtetést kellett volna levonnia, hogy az alperes megsértette egészséghez és jogérvényesítéshez fűződő jogát, ekként pedig sérelemdíjra jogosult.

[18] A másodlagos fellebbezési kérelem tekintetében azt adta elő, hogy a régi R. 3. § (2) bekezdésének a) pontja szerint megállapítható munkadíjat a régi R. 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelni kellett volna. Utalt arra, hogy a per négy tárgyalás alatt fejeződött be, s az alperes jogi képviselőjének tevékenysége nem áll arányban a terhére megállapított perköltséggel.

[19] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte; annak indokaival is egyetértett. Véleménye szerint a felperes a keresetében állított tényeket nem bizonyította, a beszerzett szakvélemény aggálytalan, Tanú tanú más bizonyítékokkal ellentétes vallomása pedig a felperest ért hátrány bizonyítására nem alkalmas. A felperes egyébként nem drasztikus fogyásának és emésztőszervi elváltozásának hátterében pszichés okok, és/vagy a pszichés okokra alkalmazott gyógyszeres kezelés állhatott, a kórtörténeti adatok alapján a vizsgált időszakban nála tartós, súlyos emésztőszervi (gasztroenterológiai) elváltozások nem álltak fenn, akut eltérés nem igazolható. Egyetlen esetben sem került sor olyan gyógyszeres vagy injekciós kúra előírásra, amely neki felróhatóan maradt volna el. A büntetés-végrehajtási intézet a felperest fogva tartása alatt többször is külső szakrendelésre szállította, panaszait mindenkor megvizsgáltatta, részére májkímélő zsír- és fűszerszegény diétát biztosított. Mindemellett kötelező jelleggel májkímélő diéta előírása nem is volt indokolt. A gasztroenterológiai vizsgálat a járvány idején

elvégezhető nem volt, azonban a kivizsgálás elmaradása a felperesnél még átmeneti állapotrosszabbodást sem eredményezett. A felperes nem bizonyította továbbá, hogy valamilyen okiratot megküldött, más részére adott volna ki, miként az sem, hogy bármilyen jogorvoslati joga kapcsán őt sérelem érte volna.

[20] Tekintettel a megszerkesztett és benyújtott okiratokra, a tárgyalások számára, a bizonyítási szükséghelyzetben őt fokozottan terhelő bizonyítással együtt járó munkára, az alperes megítélése szerint alaptalan a perköltség mérséklésére irányuló másodlagos fellebbezés is.

[21] Az alperes kérte a felperes másodfokú perköltségben marasztalását.

[22] A fellebbezés alaptalan.

[23] Az ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a per eldöntése szempontjából releváns tényállást lényegében helytállóan állapította meg; azt csupán annyiban szükséges korrigálni, hogy a felperes az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben a felek egyező előadása szerint 2022. január 11-éig tartózkodott (Szombathelyi Törvényszék 24.P.20.031/2023/9. számú jegyzőkönyv 4. oldala). Rögzítendő továbbá, a felperes kereseti tényelőadásában azt közölte, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokának 20200923/45/76185. számú, panaszt elutasító határozatot 2020. évben nem ő, hanem zárkatársa, Személy1 vette át. A felperes feljelentése alapján a Rendőrkapitányság1 2021. június 15-én nyomozást rendelt el a Btk. 345. §-ába ütköző és minősülő hamis magánokirat felhasználása vétség elkövetésének alapos gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen. Ezt az eljárást a Szombathelyi Járási Ügyészség 2022. március 17-én B.1263/2021/26. számú határozatával megszüntette (13. sz. irat).

[24] Az így pontosított és kiegészített tényállás alapján a törvényszék helytálló jogi következtetést vont le, s helyesen döntött a kereset elutasításáról.

[25] A fellebbezés érveire figyelemmel az ítéltábla az alábbiakat emeli ki.

[26] Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a felperesnek kellett bizonyítania azt, az alperes jogellenesen megsértette személyhez fűződő jogait, és hogy a sérelemdíj megállapításának feltételei fennállnak.

[27] A jogérvényesítéshez fűződő jog megsértésére alapított igény tekintetében megjegyzendő, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő jog megsértése személyiségi jogsértést önmagában nem, hanem csak akkor valósíthat meg, ha az eljáró szerv az említett jogot kifejezetten az eljárás valamely résztvevője személyiségének lényegét adó sajátosságok megsértése céljából nem biztosítja. Az eljárás keretein belül maradó szabálysértések esetén az érintettet általában eljárási jogaiban, és nem személyiségi jogi sérelem megállapítására okot adó jelleggel éri sérelem (Győri Ítéltábla Pf.I.20.185/2015/4. számú és Pf.IV.20.079/2021/6. számú ítéletei). Így tehát a 20200923/45/76185. számú parancsnoki határozat kézbesítése kapcsán állított eljárási szabálysértést a felperes ebben az eljárásban kifogásolhatta volna.

Arra nézve, hogy az alperes kifogásolt eljárása személyhez fűződő jog megsértésének alapjául szolgált volna, előadást sem tett.

[28] A beszerzett orvosi dokumentáció és az igazságügyi orvosszakértői szakvélemény alapján egyértelműen az a következtetés vonható le, hogy a felperesnél kötelezően alkalmazandó zsír- és fűszerszegény diétát igénylő máj-, illetve vesebetegség nem állt fenn, fogyásának és emésztőrendszeri elváltozásának hátterében más jellegű okok állhattak. A szakvélemény szerint hosszmetetszeti vonatkozásban az étlapokon meghatározott élelmiszerek felperesnek biztosítása elfogadható volt. Hasonlóan, nem állapítható meg az sem, hogy az alperes előírt gyógyszer-, injekciókúrát nem biztosított. A javasolt gasztroenterológiai vizsgálat elmaradása miatt személyhez fűződő joga megsértésének megállapítását a felperes nem kérte; mindemellett is helytálló az elsőfokú bíróság hivatkozása, hogy a kihirdetett veszélyhelyzetben az országos tisztifőorvos rendelkezése folytán járványügyi okból a vizsgálat elmaradása nem róható az alperes terhére.

[29] A másodfokú bíróság egyetért a törvényszékkel abban is, hogy a felperes és édesapja, egyben zárkatársa, Tanú tanúnak az orvosi dokumentációval ellentétes előadásával szemben ítéletét az okirati bizonyítékokra és az aggálytalan szakvéleményre alapította.

[30] A másodlagos fellebbezési kérelem tekintetében az elsőfokon eljáró bíróság helyesen indult ki a régi R. 4. § (1) bekezdés a) pontjának abból a rendelkezéséből, hogy a kamarai jogtanácsos által képviselt fél kamarai jogtanácsosi költségként a 3. § (2) bekezdés a) és b) pontjai szerinti munkadíjra jogosult; ennek összege – 15.000.000 forint pertárgyértéket alapul véve – 650.000 forint. Bár a régi R. 4. § (2) bekezdése értelmében a 3. § (6) bekezdését alkalmazni kell, azaz a munkadíj indokolt esetben mérsékelhető, ennek feltételei azonban az adott esetben nem álltak fenn. Az alperes hat érdemi beadványt terjesztett elő, mintegy huszonhárom oldal terjedelemben, képviselője pedig mind az öt tárgyaláson megjelent; a tárgyalások teljes időtartama meghaladta az öt órát. Így tehát a kifejtett kamarai jogtanácsosi tevékenység arányban áll a megállapított munkadíjjal.

[31] A fentiek miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdésére hivatkozással helybenhagyta, az alábbiak szerinti pontosításokkal.

[32] A Pp. 21. § (1) és (5) bekezdései értelmében a per tárgyának értéke a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értéke. Ha egy vagy több fél a perben több követelést, illetve jogot érvényesít, a pertárgy értékének számításakor ezeket össze kell adni. Szemben a korábbi szabályozással, az Országgyűlés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdését (a továbbiakban: Itv.) módosító 2019. évi LXXXI. törvény 1. §-ával hozta összhangba. Az illeték alapját tehát – az Itv. 40. § (1) bekezdésére is tekintettel – az egyes önálló keresetek pertárgy értékei egybeszámításával kell meghatározni. Mivel a felperes a Ptk. 2:51. § (1) bekezdésének a) pontjára alapítottan is terjesztett elő keresetet, az Itv. 39. § (3) bekezdésének b) és c) pontjai értelmében az illeték alapja mindkét fokú eljárásban 600.000 forint + 15.000.000 forint = 15.600.000 forint. Így a feljegyzett kereseti illeték 936.000.000 forint, a fellebbezési illeték pedig 1.264.000 forint [Itv. 42. § (1) bekezdésének a) pontja, 46. § (1) bekezdése]. Az elsőfokú eljárásban ekként az államot terhelő költség helyesen 936.000 forint illeték és 653.653 forint állam által előlegezett szakértői díj, azaz mindösszesen 1.589.653 forint.

[33] Mivel a Vármegyei Kormányhivatal GY/JSTK/156-2/2023. számú határozatával akként engedélyezett a felperes részére pártfogó ügyvédi képviselést, hogy a pártfogó ügyvédi díjat az állam viseli, a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet ezzel a tartalommal is pontosította.

[34] A felmerült 1.264.000 forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a felperes személyes költségmentessége folytán a Pp. 95. § (1) bekezdésére figyelemmel az állam viseli, hasonlóan a felperes pártfogó ügyvédjének a másodfokú eljárásban felmerült díjához.

[35] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte ugyan, hogy az ítéltábla kötelezze a felperest másodfokú perköltségének megfizetésére, azonban perköltségének felszámítását elmulasztotta, ezért a másodfokú bíróság a határozathozatalt ebben a vonatkozásban mellőzte [Pp. 81. § (1), (2) és (5) bekezdései, 82. § (3) bekezdése].

[36] Az ítéltábla a fellebbezést – figyelemmel a Pp. 376. § (1) bekezdésére – tárgyaláson kívül bírálta el.

Győr, 2025. szeptember 11.

Dr. Lezsák József s. k.

Dr. Szabó Péter s. k.

Dr. Molnár Andrea s. k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró